

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 128/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kansallisesta neurokirjon toimenpideohjelmasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hanna Holopaisen /vihr. ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 128/2024 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä kansallisen neurokirjon toimenpideohjelman valmistelemiseksi, jotta neurokirjon ihmiset perheineen saavat oikea-aikaista ja tarpeisiinsa vastaavaa apua ja tukea ja heidän oikeutensa toteutuvat paremmin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lasten, nuorten ja aikuisten neurokehityksellisten ongelmien tutkimus- ja hoitokäytäntöjä linjaavat Käypä hoito –suositukset. Vuonna 2019 julkaistu lapsia, nuoria ja aikuisia diagnosoiville, hoitaville ja kuntouttaville tahoille suunnattu ADHD:n Käypä hoito-suositus on parhaillaan päivitettävänä. Ensimmäinen autismikirjon häiriön kansallinen Käypä hoito-suositus valmistui vuonna 2023. Se on kohdennettu ensisijaisesti terveydenhuollon ammattilaisille, mutta antaa tietoa myös muille autismikirjon henkilöiden kanssa työskenteleville, kuten varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten henkilöstölle, työ- ja päivätoiminnan henkilöstölle, sosiaali- ja vammaispalveluiden henkilöstölle.

Arjen tukitoimet, toimintakykyä edistävä kasvuympäristö sekä erilaiset psykososiaaliset hoito- ja tukimenetelmät ovat keskeisiä neurokehityksellisten ongelmien hoidossa, palveluissa ja kuntoutuksessa. Hyvinvointialueet vastaavat ensisijaisesti hoidosta ja tuesta. Kelan kuntoutuspalvelut täydentävät hyvinvointialueiden palveluja. Kuntien varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten tarjoama tuki on myös tärkeää.

Hallitusohjelma sisältää neurokehityksellisiin ongelmiin kohdistettavia toimenpiteitä. Hallitus kiinnittää erityistä huomiota neuropsykiatrisesti oireilevien lasten palveluihin ja heidän perheittensä tukeen, diagnosointiin ja avun piiriin pääsyyn. Hallitusohjelman mukaisesti panostetaan lasten ja nuorten neuropsykiatristen häiriöiden kuntoutukseen ja kuntoutuspalveluihin Kelan harkinnanvaraisen kuntoutuksen kautta. Tähän on osoitettu 25 milj. euron lisärahoitus, jota käytetään vuoteen 2027 saakka, minkä jälkeen tehtävä siirtyy hyvinvointialueille. Siirtymää tukee juuri käynnistynyt Kelan hallinnoima lasten ja nuorten neuropsykiatristen palvelujen yhteiskehittämis-hanke, jossa ovat mukana hyvinvointialueet ja muut keskeiset toimijat.

Vammaispalveluja koskevaa erityislainsäädäntöä sovelletaan viimesijaisesti, jos yleislainsäädännön eli sosiaalihuoltolain tai muun lain mukaiset palvelut eivät ole riittäviä tai sopivia. Tällä hetkellä voimassa oleva vammaispalveluja koskeva lainsäädäntö (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987) ja 1977 (Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 519/1977) korvataan uudella vammaispalvelulaille (Vammaispalvelulaki 675/2023), jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alussa.

Uudistuksen myötä kaikki vammaiset henkilöt saisivat vammaispalvelunsa saman lain perusteella ja lailla on pyritty ottamaan huomioon erilaiset toimintarajoitteet nykyistä paremmin, jotta vammaisia henkilöitä ei jäisi väliinpuotoajiksi palvelujärjestelmässä. Uusi vammaispalvelulaki vahvistaa vammaisten henkilöiden osallisuutta asiakasprosessissa. Lain tarkoituksena on parantaa vammaisen henkilön mahdollisuuksia saada hänen yksilöllisen tarpeensa mukainen palvelukokonaisuus ja palveluiden toteuttamistapa.

Helsingissä 18.4.2024

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso